

OLIV TA'LIM MUASSASALARIDAGI TALABALARNI O'QITISHDA FOTOMETRIYA VA RANGSHUNOSLIK FANINING AMALIY GRAFIKA DASTURLARIDAGI AHAMIYATI

Ilmiy tadqiqotchi: Usmonova Nafisa A'zam qizi
O'zbekiston jurnalistikasi va ommaviy ahborotlar universiteti

Kalit so'zlar: Amaliy grafika, yorug'lik, dastur, talaba, sovuq, issiq, och va to'q ranglar, post, photoshop, fotometriya, Maldiva, brush tool, gradients, adjuments.

Annotatsiya: Ushbu tezisda Oliy ta'lim muassasalaridagi talabalarni o'qitishda fotometriya va rangshunoslik fanini amaliy grafika dasturlaridagi ahamiyati haqida ma'lumot berilgan. Talabalar fotometriya fanini amaliy grafika dasturlarida qanday to'g'ri foydalanishi kerak ekanligi haqida ma'lumot berilgan.

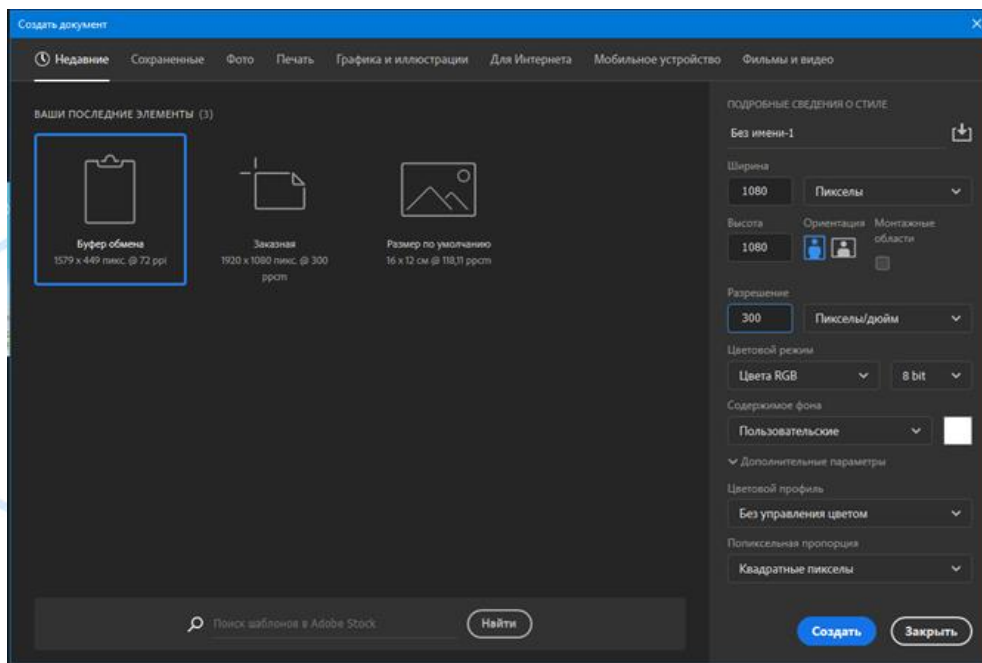
Zamonaviy dunyoda yashayotgan ekanmiz kompyuter sohasini bir kunimisiz tasavvur qila olmasak kerak. Hozirgi kunga kelib kompyuter sohasida deyarli barcha soha vakillari uchun alohida datur yaratilmaoqda. Amaliy grafika sohasida eng ko'p photoshop, illyustrator, coreldraw, blander va 3d max kabi dasturlarda foydalanib ishlash oddiy holga aylangan.

Fotometriya so'zi grekcha so'zidan olingan bo'lib foto-yorug'lik metriya-o'lchash degan ma'nolarni anglatadi.[1.1267]

Amaliy optikaning barcha tarmoqlari uchun umumiy bo'lgan ilmiy fan bo'lib, uning asosida nurlanish maydonining energiya xarakteristikalarining miqdoriy o'lchovlari amalga oshiradi. Fotometriyani fan sifatida asosini A.Gershun tomonidan ishlab chiqilgan yorug'lik maydoni nazariyasi tashkil qiladi.[3]

Bundan tashqari fotometriya hozirgi kunda tibbiyot sohlarida, texnika sohalarida, sanoat sohalarida va san'atning barcha yo'nalishlarida foydalanilayotganligini uchratishimiz mumkin.

Oliy ta'lim muassasalaridagi talabalarni o'qitishda fotometriya va rangshunoslik fanini amaliy grafikadagi ahamiyati juda kattadir. Talabalar fotometriya va rangshunoslik fani orqali bajarilayotgan grafik ish tasvirlarida ishlatilayotgan mavjud obyektlarning komponovkasini to'g'ri joylashtirishni o'rganadilar. Albatta eng katta urg'u berilgan mavzu asosida to'g'ri kompozitsiya yarata olishdir. Tasviriy san'atda ham eng muhim bajariladigan ishlardan biri bu to'g'ri soya yorug'lik bera olish va rang tanlashdan iborat. Yorug'lik rang tasvirdagi rang kabi kompozitsiyaning muhim elementidir [2.223]. Ko'rinib turibdiki yaratilayotgan barcha amaliy ishlar yorug'lik va rang berish eng asosiy qismni tashkil qiladi. Bugungi kunga kelib fotometriya va rangshunoslik fanini amaliy grafika daturlaridan bo'lgan photoshop daturida bajarish mumkin. Buning uchun Adobe Photoshop daturida fayl yaratib olinadi.(1-rasm)

1-рasm. Fayl yaratish

Misol tariqasida mavzu Maldiva orollarida dam olish uchun yaratilgan post tanlansa, shu mavzuga oid obyektlarni png formatida internet orqali yuklab olinadi. (2,3,4,5,6,7-rasm)

2-rasm shlyapa

3-rasm chemodan

4-rasm palma daraxt

4-rasm yo'gon moybo'yoq

5-rasm qush

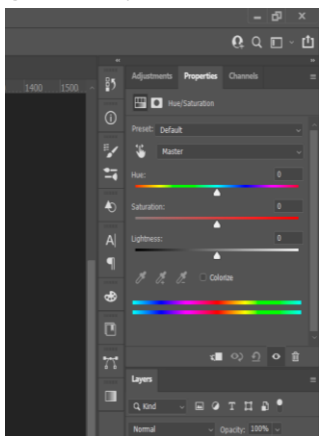

6-rasm kokos mevasi

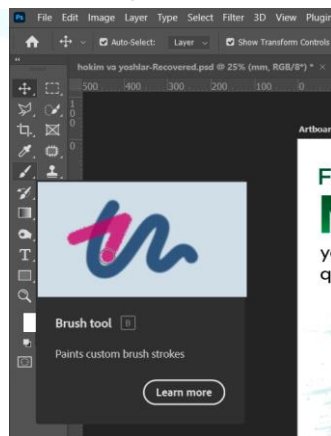

7-rasm Maldiva sohili

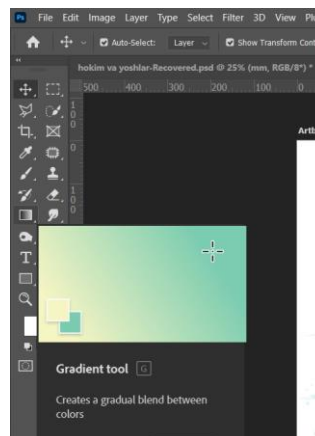
Birinchi qilinadigan ish yuklab olgan obyektlarni komponovka qilib joylashtiriladi. Mavzudan kelib chiqib birinchi planga Maldiva orollarida dam olish uchun yaratilgan post bo‘lganligi sababli, Maldivani anglatuvchi obyektlar birinchi planga hajmi jihatidan kattaroq qilib ishlanadi va maydonining o‘rta qismiga joylashtiriladi. Orqa fon hosil qilinadi va chemodan o‘rtaga joylashtilib orqasi ikki tomonidan palmalar ham joylashtiriladi. Chemodan o‘rta qismidan ayol kishi Maldiv sohilida yurib ketayotgan tasvirni joylashtiriladi. Endi obyektlarning o‘z o‘rnini belgilab bo‘lgandan so‘ng, har bitta obyektga mavzudan kelib chiqib rang tanlanadi. Barcha obyektlarni joylashtirgandan so‘ng mavzuga mos keluvchi shrift tanlanadi. Bu ishda (Thunderblack) shrift tanlangan yozib komponovkalanagan. So‘ngi asosiy ish soya yorug‘lik va rangi to‘g‘ri tanlab berish. Buning uchun oyna panelidagi windows-adjustments bo‘limiga kirilib hue,saturation, luminaton orqali bajariladi. (8-rasm) Yorug‘ va soya berishda brush tool,gradientdan fodalaniladi. (9,10-rasm)

8-rasm adjuments

9-rasm brush

10-grasm radients

FLY TO BY TURKISH AIRLINES MALDIV

yoqimli sayohat
qulay narx!

+960 665 6100

11-rasm Maldiva orollarida dam olish uchun yaratilgan post

Photoshop daturi fotometriya fanida foydalanish qulay va oson hisoblanadi.

Aynan shu dastur orqali talabalar quyidalarni amalga oshira oladilar:

- post yaratishni (yuqorida social media post)
- obyektlarni mavzuga mos tanlash
- obyektlarga mos rang berish
- mavzuga mos shrift tanlash
- tasvirga soya va yorug'lik berish

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Toleganova M, Xasanov A, Xoliyarov N, Qurbonboyev Sh. Fotometriya asoslariga doir masalalar yechish metodikasi. Science and innovation International scientific journal volume 1 ISSU8 UIF-2022:8.2 ISSN:2181-3337 1276 bet
2. Uzluksiz ta'lim tiziminining chizma geometriya va muhandislik grafikasi yo'nalishida pedagog kadrlar tayyorlashning ilmiy-nazariy asoslari Respublika imiy-amaliy anjumani materiallari to'plam №3 Toshkent 15-aprel 2015-yil.223-bet.

Internet manbalar

3. Fotometriya - Vikipediya (wikipedia.org)
4. <https://www.myfonts.com/pages/whatthefont>
5. <https://www.freepik.com/free-photos-vectors/plane-png>